

DIOCESE
DE LUGO

Programación Pastoral
2023-2024

A fe é práctica

Liñas de acción

Curso 2023-24

A fe é práctica

1. Compartir a fe na práctica

Este novo curso é, unha vez máis, un tempo cheo de promesas de vida, no cal experimentar o encontro con Deus e cos irmáns, a entrega e o agradecemento, o traballo cotián e os moitos dons, grandes e pequenos, que embelecen e alentan o noso camiñar en parroquias e comunidades.

Compartir como Igrexa a grandeza do noso cotián vivir é, sen dúbida, a tarefa pastoral primeira, a máis fundamental, vinculada á nosa persoa e a nosa vocación, á plenitude de sentido da nosa responsabilidade, ao don impagable da nosa compañía e da nosa misión no mundo.

Pois a fe ten para nós o rostro de persoas moi queridas e próximas, que nola transmitiron; das nosas parroquias e da nosa terra, das súas festas e tradicións, da súa forma máis propia de vida nas casas e nos pobos.

Sempre é unha felicidade volver a mirada a estas presenzas boas, que son as nosas raíces e o noso fogar máis persoal. E será sempre a nosa alegría maior ver realizarse nelas a obra do Señor Xesús, o froito da fe nel, o crecer paulatino da semente do reino de Deus que El sementou e coida nos nosos corazóns. A ningunha

outra cousa queremos que sirva todo o noso labor pastoral; non temos outra prioridade.

Gardemos un ano máis no corazón que o orgullo verdadeiro é ter ao Señor como amigo, promesa de ben para os que máis amamos, sostén e guía das nosas vidas, consolo nas dificultades, misericordia nas dores, esperanza certa que nin a morte poderá desmentir.

A nosa dita estriba en ser amados por El, do todo gratuíta e á vez radicalmente, e en ver florecer este Amor nos rostros dos nosos seres queridos, como perenne inicio dun mundo que se renova. Camiñamos xuntos, sen desesperar nunca pola mentira ou a dor, certos dun destino bo, da morada que o Señor nos prepara, en ceos e terra novos en que habita a xustiza.

E esta tradición boa, chea de vida, segue sendo a das nosas parroquias, a da nosa Igrexa diocesana, habitada tamén hoxe por rostros que nos falan de humanidade sinxela e verdadeira, de fe en Deus e de caridade. Nesta nosa casa, todos importamos, de calquera idade ou condición, a palabra ou o xesto de cada un.

Esta é a forma na que a nosa fe existe realmente; é sempre práctica, nunca é pura teoría. O que fose só froito das nosas mentes ou das nosas forzas non sería maior que nós, nunca sería consolo suficiente, non poderíamos chamarlle nunca «Deus». En cambio, a nosa fe asegúranos que podemos atopar ao Señor, que se fixo home e habita entre nós, de forma real, aínda que sexa baixo signos sacramentais, a medida humana. Por iso a fe é sempre unha práctica, significa relacións e implica actos, non se explica nin queda recluída na propia subxectividade. De feito non somos cristiáns por unha idea (cf. BIEITO XVI, Deus caritas est 1), senón polo bautismo no nome do Pai, do Fillo e do Espírito Santo, segundo mandato do Señor; e celebrado nunha parroquia, ante a presenza concreta e visible dunha Igrexa coñecida, sacramento do encontro con Cristo. Esta referencia viva, e a propia liberdade, son imprescindibles para a fe.

A este compartir práctico e real chámamos, en particular, todo o «proceso sinodal», no que participamos diocesanamente e que celebrará este curso unha primeira Asemblea en Roma, como

etapa inicial, destinada a culminar nunha segunda Asemblea no outono de 2024. Máis aló das deliberacións que poidan ter lugar ou das reflexións que se susciten nestes momentos, é unha invitación insistente a poñer no centro a nosa vida como cristiáns, a compartir conscientemente o noso testemuño persoal e a escoitar o do irmán, a recoñecer que camiñamos xuntos como discípulos do Señor, alentados pola graza de Deus.

2. O don dun novo «Ano santo mariano»

2.1. Rezar

Tamén este curso unha iniciativa particular da Santa Sé caracterizará de novo a nosa vida pastoral como Igrexa en Lugo. Pois recibimos, de modo en boa medida inesperado, a concesión dun «Ano santo mariano» para o noso santuario da Santísima Virxe de O Corpiño.

É un don profundamente gratuito, no que, a través de circunstancias concretas, non podemos deixar de ver unha indicación da Providencia divina por medio da Santísima Virxe María, vinculada a unha das formas tradicionais da súa presenza e da súa veneración na nosa Diocese.

Esta graza especial parécese indicar dúas cousas: A presenza próxima do Señor e da súa Nai, que acompaña como unha luz o noso camiñar cotián, que o enche de sentido, de valor e de esperanza. E a invitación, por conseguinte, a ir ao seu encontro de corazón, a rezar, cunha intención precisa, especificada no decreto de concesión da indulxencia: pola fidelidade dos cristiáns á nosa fe, polas vocacións sacerdotais e á vida consagrada, polo ben das familias.

Unha «liña de acción» pastoral na que insistir de modo peculiar este ano será, pois, a de ir ao encontro da Santísima Virxe e do seu Fillo, o noso Señor, e, por tanto, a de rezar.

Lembremos a todos, e a nós mesmos, o ben inmenso do rezar, que saca as nosas vidas da soidade e da falta de sentido, da insignifi-

cancia última que o mundo non pode superar a pesar de todas as súas pretensións de autosuficiencia; pois, de que lle vale ao home gañar o mundo enteiro, se se perde a si mesmo, a súa alma e a súa vida? (cf. Lc 9, 25).

Ao rezar gañamos alma, vida, o propio ser, que en presenza de Deus alcanza certeza, sentido, esperanza segura; que atopa misericordia e consolo, e unha fonte inesgotable de amor nel. E así gañamos tamén o mundo, a realidade como amable, como lugar da vida no que é posible o ben e a verdade, seguir cada un a súa vocación e cumprir a súa misión.

Afirmemos a presenza de Deus connosco, do Fillo feito home, que se nos entrega co seu Corpo e Sangue, na súa Palabra e nas seus sacramentos, que nos dá o seu Espírito e únenos na gran familia do seu Pobo, do súa Igrexa. O Señor non nos dixo «buscádeme no baleiro» (cf. Is 45, 19), senón que veu ao noso encontro. Todas as nosas parroquias, toda nosa Igrexa é signo e instrumento desta boa nova. Por iso, sen dúbida, vivir a nosa fe significa en primeiro lugar recoñecer aquí e agora o modo en que o Señor nos ofrece a súa comunión e, por tanto, responderlle cada un, coa propia palabra e o propio corazón, rezar persoalmente, como forma primeira do participar na vida da Igrexa.

Aínda que pareza elemental, é unha proposta pastoral decisiva, a expresión primeira da relación viva con Deus, recoñecido na fe. Dalgunha maneira, esta concesión papal convidanos a recoñecer o determinante deste xesto persoal e primeiro do crente. Quizá a urxencia do noso tempo sexa precisamente esta práctica primeira da fe, a máis sinxela e a máis propia de todos: rezar.

Non podemos transmitir a fe sen facer presente e facilitar a experiencia da oración. Para iso son imprescindibles as familias, chamadas polo Señor para ensinar aos seus fillos a rezar, cumprindo así unha misión decisiva para a súa educación e o seu futuro. E é necesaria a parroquia, na que se eduque á oración na catequese e noutros momentos adecuados, na que se fai posible e proponse participar na oración comunitaria, na celebración da Eucaristía e dos sacramentos, a fin de medrar na verdadeira relación con Deus, tal como El nola ensinou. O teste-

muño mutuo, o exemplo de cada un e o de todos, é igualmente un modo principal de ser introducidos realmente a conversar con Deus, á oración cristiá.

Demos, pois, prioridade pastoral este curso, cos xestos e as iniciativas oportunas, á necesidade de ensinar a rezar, de introducir e coidar a práctica da oración, de rezar xuntos, os uns polos outros, e polas necesidades do mundo.

2.2. *Visitar á Virxe en O Corpiño*

Acollamos tamén de maneira diocesana este «Ano santo», este don da indulxencia que se nos ofrece en O Corpiño. Vaíamos coa nosa xente, coas nosas comunidades, a este encontro concreto coa Virxe María no seu santuario. Será unha afirmación da súa presenza no noso pobo, que se expresa este curso desta maneira concreta; pero que queremos afirmar sempre, na devoción das nosas parroquias, en asociacións e confrarías, rezando cada día, moitas veces co rosario.

E pidamos explicitamente, tanto naquel santuario como nos nosos templos parroquiais, por aquilo que o Santo Padre nos encargou: pola nosa fidelidade á fe, polas vocacións sacerdotais e consagradas, polas nosas familias. Dalgunha maneira, o Señor estanos así proponendo que lle pidamos este ano en especial por aquilo que é o tecido máis verdadeiro, o máis próximo e valioso, da nosa vida de cada día, como persoas, familias e parroquias. Así pediremos tamén, de feito, polo testemuño da Igrexa, por que o Señor, coa súa graza, renove e faga fecunda a súa presenza no mundo.

Neste contexto, procuraremos facer tamén algún xesto diocesano. En particular, propoñeremos facer unha peregrinación de todo o noso presbiterio, para pedir os sacerdotes, xuntos, perdón e reconciliación, fidelidade á propia misión, abundancia de vocacións; e, tamén especialmente, para pedir polas persoas que temos encomendadas, polo ben de todas as familias.

Pero as posibilidades de acción neste sentido son moitas, e todos podemos sentirnos convidados a aproveitelas ao longo do curso.

3. Realizacións prácticas da fe

A presenza do Señor connosco, a realidade da comunión con Deus e cos irmáns, pide ser vivida de modo concreto nas formas en que Cristo a fixo posible. Por iso procuramos vivir con coidado e respecto, con seriedade persoal, os xestos principais do noso ser Igrexa. Entre eles, como indica toda a tradición da nosa Igrexa dende o inicio e nós procuramos non esquecer, ocupa un lugar primeiro a práctica dominical, na que se expresa o noso ser comunidade cristiá nada da Resurrección, que celebra cada domingo a súa pertenza ao Señor Xesús, a memoria do seu Amor vencedor, que dá alento á nosa esperanza na vida e na morte.

Moitas veces insistimos na urxencia de facer posible a todos os fieis cada domingo esta vivencia do ser xuntos Igrexa, así como a plena participación nas dimensións fundamentais da vida eclesial: a liturxia, a transmisión e educación da fe, a vida na comunión e a caridade. Este é sempre un criterio pastoral fundamental e prioritario. De feito, este ano, por exemplo, dedicaremos boa parte da nosa «formación permanente» á reflexión sobre a celebración do bautismo nas novas circunstancias que viven os fieis e as parroquias, ante os novos desafíos que expón a nosa sociedade.

Pero agora quixemos subliñar especialmente a dimensión primeira e fundamental, a máis persoal, transversal a todas as actividades e celebracións: a urxencia da propia palabra, a propia oración. E, con iso, ao mesmo tempo, insistimos en formas de realización práctica da nosa fe: acoller un xesto ministerial do Papa para connosco, dar forma unidos a momentos de oración e agradecemento á Virxe María, recoñecida como Nai nosa, ter a humildade de pedir o perdón e os bens que necesitamos para o noso camiñar.

En neste mesmo horizonte, como expresión práctica da nosa fe, sitúanse outras iniciativas propias deste curso, que indican tamén liñas de acción para as nosas comunidades cristiás.

3.1. Educación

A Igrexa en España, por decisión da CEE, a iniciativa da súa «Comisión de educación e cultura», celebrará este curso un

congreso «A Igrexa na educación: presenza e compromiso». Trátase dun proceso participativo ao que están convidadas todas as Dioceses, coordinadas cada unha pola súa correspondente Delegación.

O Congreso nace da conciencia da importancia da educación para a fe e a vida de nenos e novos, para o seu futuro, o das familias e a sociedade. Quere poñer de manifesto o inmenso traballo educativo que están a realizar xa as máis diversas iniciativas e institucións eclesiais. E busca contribuír a que se exprese máis e mellor, para nós mesmos e para toda a sociedade, a riqueza de experiencia, a proposta educativa cristiá, imprescindible para os propios fillos, pero tamén unha riqueza indubidable e moi grande para todo o sistema educativo dunha sociedade libre e plural. Será a ocasión para atoparse tamén os participantes, compartir boas prácticas e perspectivas, preocupacións e problemas; para axudarse a afrontar desafíos e a cumprir a propia misión.

Este labor educativo é imprescindible para o mesmo ser da Igrexa; pois a fe verdadeira conforma a vida, non subsiste se non é capaz de educar. Por iso, convén que aproveitemos esta ocasión, a posibilidade que se nos ofrece de afrontar dende a nosa Diocese esta dimensión da vida pastoral, con maior conciencia, coas riquezas do compartir recursos e do gozar da axuda mutua.

A participación será posible durante o próximo mes de outubro, nunha serie importante de encontros «en liña» que están xa programados e anunciados publicamente. A nosa Delegación ten tamén a información e pode lembrar estas datas e estas posibilidades a todos. É importante para colexios, pero tamén para os que son profesores en calquera centro de ensino, para profesores de relixión, para a educación non formal e en tempo de lecer, para a formación profesional, para a educación especial; e igualmente para parroquias e familias, cuxa relación coa escola e a educación é absolutamente decisiva, e que é necesario reavivar e promover, así como tamén coordinar co conxunto do noso labor catequético.

A segunda data significativa do Congreso será a do día 24 de febreiro de 2024, en que terá lugar o encontro público en Madrid, ao que poderán participar tamén algúns representantes diocesanos.

En todo caso, é unha invitación clara a valorar a nosa presenza actual e o noso compromiso, non só en iniciativas e institucións educativas, senón no proceso educativo que inevitablemente ten lugar nas nosas familias e parroquias. Trátase dunha prioridade importante, decisiva na transmisión da fe, por suposto tamén na nosa Diocese.

Neste sentido, a celebración e a participación no Congreso sitúase en continuidade co camiño percorrido ata o de agora nos nosos Colexios diocesanos, coa opción pastoral de medrar en conciencia e en capacidade de afrontar o desafío educativo, e pode indicarnos tamén a conveniencia dalgúns novos pasos nesta tarefa.

3.2. Prevención e actuación ante abusos a menores

Outra forma de realización práctica da nosa vida como Igrexa vénnos indicada tamén como froito de todo o traballo feito nas Dioceses e a Conferencia episcopal para previr os casos de abusos a menores e responder adecuadamente cando se dá unha denuncia.

Todas as Dioceses, e tamén a nosa, aproveitaremos este ano tanto a «Instrución» publicada pola CEE respecto diso, como o «Protocolo marco de prevención e actuación» preparado polo «Servizo de protección de menores» da CEE.

Isto terá unha primeira dimensión de coñecemento dos documentos e de formación, para asumir as súas indicacións na vida cotiá.

Para iso utilizaremos tamén momentos propios da «formación permanente»; pero fará falta igualmente que o coñecemento e a formación cheguen ás zonas pastorais e ás parroquias, é dicir, aos diferentes colaboradores parroquiais ou membros das nosas institucións eclesiais que teñan relación con menores, por exemplo colexios.

Cos materiais ofrécensenos xa tamén algúns formularios, que haberá que utilizar, en vistas a asegurar que tomamos todas as medidas ao noso alcance para evitar entre nós o mal deste abuso a menores.

Podemos tomar esta tarefa, imprescindible sen dúbida, como parte da nosa participación persoal na vida da Igrexa, como expresión da práctica da nosa fe, en relación á urxencia de evitar o mal e de protexer aos máis fráxiles e pequenos. Daremos así tamén testemuño ante a sociedade, que na actualidade atópase confrontada a este respecto cun inmenso desafío.

3.3. Centro socio-caritativo

A dimensión caritativa é parte substancial da nosa vida cristiá e eclesial, froito indispensable de toda fe verdadeira; e, por tanto, sempre tamén prioridade do labor pastoral.

Diso fálanos tamén a présa coa que a Virxe María acode a visitar á súa curmá Santa Isabel, que levaba no seu seo a Xoán Bautista, no día de cuxo nacemento celebramos precisamente a gran festa da Virxe de O Corpiño. Neste ano mariano resoa especialmente o seu Magnificat, pronunciado entón: «Proclama a miña alma a grandeza do Señor ... Derruba do trono aos poderosos e enaltece aos humildes, aos famentos cólmaos de bens e aos ricos despídeos baleiros» (Lc 1, 46.52-53)

Tamén neste curso, Deus mediante, teremos ocasión de inaugurar os espazos habilitados no «Pazo de Velarde» en Lugo e destinados a acoller actividades socio-caritativas diocesanas. Con iso queremos facer tamén un xesto de previsión e aprontamento, que nos facilite ir ao encontro do necesitado.

Alí renováronse as instalacións do «Comedor San Froilán», preparouse a «Casa da misericordia» como proxecto de apoio aos presos aos que se concede o terceiro grao, situarase a sede de «Caritas diocesana», e dispoñerán dalgún espazo tamén outras asociacións e movementos.

A mellora das instalacións era necesaria e, seguramente, segue séndoo nalgunhas zonas pastorais e parroquias. É unha tarefa da que debemos ser conscientes, para avanzar aos poucos. O labor caritativo ha de ser feita coa intelixencia e a organización posibles, e respondendo ademais as esixencias e controis legais,

cada vez maiores, por parte das múltiples instancias da administración do Estado.

Aínda que sexa fatigoso, convén valorar este traballo e a súa necesaria organización, ao servizo dun exercicio verdadeiro da caridade, o máis próximo posible ás parroquias e ás persoas.

Ao mesmo tempo, é unha invitación para reavivar a nosa conciencia de que somos Igrexa sempre no medio e en relación coa sociedade, a cal percibe a nosa presenza con particular sensibilidade na acción socio-caritativa, nas iniciativas gratuítas que saben ver e atender ás necesidades do pobre, e así é convidada a tomar en consideración o principio radical do amor ao próximo e a fe que o sostén.

Esta presenza social da Igrexa é un feito que non podemos obviar. A súa alma verdadeira é a caridade e este debe ser tamén o seu rostro; aínda que teña que tomar forma cun esforzo de intelixencia e de organización. Ao final, con todo, a novidade verdadeira, o principio dunha vida persoal diversa, a razón da esperanza para os máis necesitados —en corpo e alma— é a caridade, feita presente por persoas concretas, por fieis cristiáns, polas comunidades máis próximas, polas parroquias.

4. Confiados no Señor

Valoremos o noso vivir e camiñar xuntos, o noso ser e pertencer á Igrexa. E deamos grazas por esta invitación constante á práctica do noso ser cristián na realidade das nosas parroquias e comunidades.

Porque na nosa Igrexa concreta, nas súas formas propias e máis constitutivas, vénnos ao encontro Aquel que é máis grande que nós, o Amor ao que podemos confiarnos, cansos ou mesmo derrotados polo camiño, o Señor que permanece realmente presente, que non nos deixa, convidanos á paz e á comunión con El.

Esta vitoria sobre o pecado, a soidade, a insignificancia ou a relativización da vida e das persoas, é a nosa afirmación primeira, boa para o noso corazón e decisiva da acción pastoral. Isto queremos anunciar, transmitir e vivir.

Expresarémolo este ano nas nosas celebracións dominicais, nas nosas festas, no noso acompañamento sacramental nos momentos decisivos da vida, no noso camiñar xuntos, compartindo fe, esperanza e caridade.

Expresarémolo en particular coa participación no «Ano mariano» de O Corpiño, coa riqueza das súas indulxencias, coa graza de volver a mirada á presenza da Virxe María, signo de esperanza para todos, Nai en cuxo amparo e intercesión confiamos, que nos fai lembrar e comprender sempre de novo o noso ser «familia» do Señor.

Encomendémoslle a Ela este curso pastoral, a nosa misión e tarefa, pedíndolle o seu coidado para nós e para todos os nosos, para as nosas parroquias e a nosa Diocese; e que nos consiga a graza de seguir o seu exemplo, de modo que saibamos crer no seu Fillo e facer o que El nos pide, coidar de corazón os uns dos outros e acudir con prontitude ás necesidades do próximo.

Santa María, Nai de Deus e Nai nosa, que nos visitas e confortas no noso camiñar, roga por nós!

+ Alfonso, Bispo de Lugo

